

שער היחוד והאמונה

פ

מ"מ הגהות והערות קצרות שצט

פרק יב רק שהברואים מתחלקים למיניהם בכללות ובפרטות ע"י שינויי הצירופים וחילופים ותמורות כנ"ל כי כל אות היא המשכת חיות וכח מיוחד פרטי וכשנצטרפו אותיות הרבה להיות תיבה או מלבד ריבוי מיני כחות וחיות הנמשכים כפי מספר האותיות שבתביבה עוד זאת העולה על כולנה המשכת כח עליון וחיות כללית הכוללת ושקולה כנגד כל מיני הכחו' והחיות פרטיות של האותיות ועולה על גביהן והיא מחברתן ומצרפתן יחד להשפיע כח וחיות לעולם הנברא

[178]

בתיבה זו לכללו ולפרטיו* כגון ד"מ בתיבו' שבמאמר יהי רקיע וגו' שנבראו בהן ז' רקיעים וכל צבא השמים אשר בהם כמאמר רז"ל שחקים שבו רחיים עומדות ומוחנות מן לצדיקים וכו' זבול שבו ירושלים ובהמ"ק ומזבח

ולפי שכל אות ואות מכ"ב אותיות התורה היא המשכת חיות וכח מיוחד פרטי שאינו נמשך באות אחרת לכך גם תמונתו בכתב כל אות היא בתמונה מיוחדת פרטית המורה על ציור המשכת והתגלות האור והחיו' והכח הנגלה ונמשך באות זו איך הוא נמשך ונתגלה ממדותיו של הקב"ה ורצונו והכמתו וכו'.

כנ"ל (פ"א).
הגה"ה
(חצע"ג מיותר).
שנבראו בהן ז'ר (צע"ק ואולי הוא למ"ד – ב"ר פ"ד – גלדה טיפה כו' וע"פ פי' הרמב"ן ברא' א' ח' – וצ"ע שפי' הרמב"ן הפוך מפ' פדר"א הובא ביל"ש. או גם למ"ד לחים היו כו' י"ד יחזק הרקיע, הרי עד שנקרש ל"נ רקיע). **כמרז"ל** (חגיגה יב: כר"ל ור"י במפרש יד יסוה"ת ג' א' דל"פ).
שחקים כו' (אולי דלג אולון דאין שם צבא השמים, וגם ארקיע דרק ביום ד' נא' אצבאו ויתן אותם גו' מעון שבו מלה"ש הרי בפלוגתא שנוי' מתי נבראו מלה"ש. ופירש"י ד"ה מעון הוא אליבי' דר"י, רבי' דר"ל, דס"ל בב' נבראו או שנק' ע"ש העתיד. ביום ב' או ה' – ב"ר

לקוטי פירושים

רק שהברואים מתחלקים למיניהם בכללות ובפרטות ע"י שינויי הצירופים וכו': נוסף לכך שבא לכאר כיצד יתכן שמ"כ"ב מיני המשכות" בלבד נתהוו ריבוי עצום של נבראים שונים ומחולקים זמ"ז

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים

כנ"ל: פ"א.

הגה"ה: **חצאי עיגול' – מיותר.**

שנבראו בהן ז' רקיעים: צע"ק, שהרי ביום הראשון נזכר כבר אודות בריאת השמים. **ואולי הוא למ"ד (ב"ר פ"ד, ב)** "בשעה שאמר הקב"ה יהי רקיע בתוך המים גלדה טיפה האמצעית ונעשו

השמים התחתונים ושמי השמים העליונים" [וע"פ פי' הרמב"ן בראשית א' ח' שהשמים הנזכרים בפסוק הראשון (קודם שנאמר "יהי רקיע") הם למעלה מן המרכבה, כענין ודמות על ראשי החי' רקיע גו', ולא סיפר הכתוב בבריאתם דבר – **וצ"ע שפי' הרמב"ן הפוך מפ' פדר"א (רפ"ד) הובא ביל"ש** (רמז ה): "איזה רקיע ברא ביום שני (הלא השמים נבראו ביום ראשון). . . רקיע שעל ראשי החיות", או שהוא גם למ"ד "לחים היו מעשיהם ביום הראשון ובשני קרשו, יהי רקיע יחזק הרקיע" – שהרי עד שנקרש לא נקרא רקיע.

כמאמר רז"ל: חגיגה יב, ב – כר"ל ור"י, כמ"ש במפרש ליד הל' יסוה"ת פ"ג ה"א דר"י ור"ל לא פליגי, אלא שר"י מנה השמים הנראים בלבד כו'.

שחקים כו': אולי דילג א"וילון" משום דאין שם צבא השמים,

ודילג גם א"רקיע" – דרק ביום ד' נאמר אצבאו ויתן אותם גו',

ו"מעון" שבו מלאכי השרת – הרי בפלוגתא שנוי' מתי נבראו מלאכי השרת [ופירש"י ד"ה מעון "לשון מדור מקום שמלאכים דרין בו" – הוא אליבי' דר' יוחנן, רבי' דר"ל, דס"ל בב' נבראו, או שנקרא ע"ש העתיד, שבו ידורו מלאכים לאחרי שיבראו] ביום ב' או ה' (ב"ר פ"א, ג),

(1) כ"ה בדפוסי התניא שלפנינו. ובמהדורא זו תוקן ע"פ מ"ש ב"הערות ותיקונים בדא"פ" לח"א פ"א. (2) ושם: "א"ד יהודה שני רקיעים הן. . . ר"ל אמר שבעה". (3) ובמק"א (שיעורים בספר התניא ע' 906 הערה 3) כותב רבינו: "כפסק הזוהר (ח"ג י, ב. ובכ"מ) במחלוקת ר' יודא ור"ל (חגיגה יב, ב). ובזח"א (לב, ב) משמע דגם ר' יודא ס"ל דו' רקיעים הם. ומזה סיוע להמפרשים בחגיגה דלא פליגי ומר אמר חדא כו'. וראה מפרש לרמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ג". (4) בחגיגה שם: "וילון רקיע שחקים זבול מעון מכוון ערבות". וכאן הזכיר רק "שחקים", "זבול" ו"מכוון".

וכו' מכון שבו אוצרות שלג ואוצרות ברד וכו' שכללות הרקיעים נבראו וחיים וקיימים בכללות תיבות אלו שבמאמר יהי רקיע וכו' ופרטי הברואים שבו' רקיעים נברא כל פרט מהם וחי וקיים מאיזה צירוף אותיות מתיבות אלו או חילופיהן ותמורותיהן שהן כפי בחי' חיות הנברא הפרטי ההוא כי כל שינוי צירוף הוא

פ"א – ערבות הרי כסה"כ – וכל השייך אליו – נברא קודם לעולם – ב"ר פ"א – מלה"ש הוא כנ"ל צדקה גנזי חיים כו' שהוא השייך להק' כל' הכתובים לכאורה פשוט שהיו גם

ביום א' כי גם אז ה' עמו מקו"ח וכה"ג. עוי"ל דשייך לומר דנברא במאמר יהי רקיע רק צבא הרקיע היינו השייך לרקיע מצד ענינו, משא"כ צדקה גנזי חיים וכו'. וע"פ הנ"ל מובן ג"כ דבזבול לא הובא סיום הענין ומיכאל שה"ג ובמכון הפסיק כשבא לעליית טללים רעים משא"כ אוצרות שלג וברד שהם לרוות את הארץ – כתי' הב' בתוד"ה דוד ולא כתי' הא' ופירש"י ד"ה שבו).

לקוטי פירושים

– הגה עוד זאת (ועפ"ז תובן אריכות הביאור לקמן בזה – דלכאורה שייך לס' יצירה וכיו"ב הדנים בסדר ההשתלשלות ואופנה, ולא בשער המוקדש לביאור ענין היחוד – אלא) שמדגיש ענין היחוד עוד יותר ובפועל: דכל הנבראים הם רק כ"ב מיני המשכות וכו'.

(משיעורים בספר התניא ע' 903)

כל אות היא המשכת חיות וכה מיוחד פרטי וכשנצטרפו . . המשכת כח עליון וחיות כללית . . והיא מתברתן וכו': דלכאורה קשה – כיון דמובדלים זמ"ז, מי מחברם, ואיך בכחו לחברם? ומתרץ שזהו ע"י כח עליון וכו'.

(מש"ס ע' 904)

ולהעיר מד"ה זאת חוקת התורה תער"בי שנוסף על האור הכללי המתלבש בהפרטים בבחי' אור פנימי – יש גם אור כללי "שהוא בבחי' בל"ג ממש", ועד שהצמצום באור זה (בפירוד הפרטים) הוא (לא בבחי' מיעוט, כ"א) בבחי' סילוק.

(מלקו"ש ז"א ע' 286 הערה 31. ז"כ ע' 323 הערה 6)

מחברתן ומצרפתן יחד: מחברתן, מלשון חבר – שנעשים שייכים זל"ז, ומצרפתן יחד – שנעשים דבר ונברא ותיבה א', וכלשון רש"י חגיגה כ, ב: "מצרף – חתיכה אחת", ובלא כ"ף הדמיון. והובא בכ"מ ולהלכה למעשה.

(שיעורים בספר התניא ע' 905 הערה 1)

בתיבות שבמאמר יהי רקיע וגו' שנבראו בהן ז' רקיעים וכל צבא השמים וכו': ומזה מובן גודל ענין היחוד גם כמו שהענינים הם בעוה"ז – דכל ז' הרקיעים וכל צבא השמים, נבראו וחיים ממאמר האחד ד"ה יהי רקיע וגו'!!

(מש"ס ע' 906)

מ"מ, הגהות והערות קצרות – עם פענוחים ו"ערבות" ש"ש . . מלאכי השרת וכסא הכבוד כו" – הרי "כסא הכבוד" – וכל השייך אליו – נברא קודם לעולם (ב"ר פ"א, ד), ו"מלאכי השרת" הוא כנ"ל, ו"צדקה גנזי חיים כו" שב"ערבות", שהוא השייך להקב"ה, כלשון הכתובים⁵ – לכאורה פשוט שהיו גם ביום א', כי גם אז ה' עמו מקור חיים וכה"ג.

עוד יש לומר, דשייך לומר דנברא במאמר יהי רקיע רק צבא הרקיע, היינו השייך לרקיע מצד ענינו, משא"כ "צדקה גנזי חיים וכו'".

וע"פ הנ"ל מובן ג"כ דב"זבול" לא הובא סיום הענין "ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב כו" – שאינו שייך לרקיע מצד ענינו, וב"מכון" הפסיק כשבא ל"עליית טללים רעים וכו" – שאינם שייכים לרקיע מצד ענינו, משא"כ "אוצרות שלג ואוצרות ברד" ששייכים לרקיע מצד ענינו כיון שהם לרוות את הארץ – כתירוץ הב' בתוד"ה דוד (דהא ש"דוד ביקש והורידן לארץ" הם "רק המוכנים לפורענות, אבל המרווים את הארץ נשאר למעלה", כמ"ש "כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים גו' הרוה את הארץ"), ולא כתירוץ הא' (שהורידן לארץ, אלא "כיון שמן העננים יורד נראות כיווד מן השמים") ופירש"י ד"ה שבו (ש"כל אלה לפרעניות")?

5 ולדוגמא: "גנזי חיים דכתיב (תהלים לו, יו"ד) כי עמך מקור חיים". 6 ישעיה' נה, יו"ד. 7 ראה גם "לקוטי פירושים" כאן.

1 המשך תער"ב ח"א פכ"ז-כח.

בדפוסים הראשונים
[סלאויטא תקנ"ו-ז,
זאלקווי נט', זאלקווא
סה' וגם לעמבערג
תר"ך] נדפס בסוף פרק
זה אחרי התיבות
"דתמורות כו' כנ"ל"
"חסר" ולהעיר ממש"כ
הר"א מסטאראשעלי
ששהיחווה"א לא
השלימו אדה"ז

הרכבת ואריגת הכוחו' והחיות בשינוי שכל אות
הקודמת בצירוף היא הגוברת והיא העיקר בבריאה
זו והשאר מפילות אליה ונכללות באורה ועי"ז נבראת
בריה חדשה וכן בחילופי אותיות או תמורותיהן
נבראות בריאות חדשו' פחותי המעלה בערך הנבראים
מהאותיות עצמן כי הן ד"מ דוגמת אור המאיר כלילה
בארץ מן הירח ואור הירח הוא מהשמש ונמצא אור
שעל הארץ הוא אור האור של השמש וככה ממש
ד"מ האותיות שבמאמרות הן כללות המשכת החיות
והאור והכח ממדותיו של הקב"ה לברוא העולמו'
מאין ליש ולהחיותן ולקיימן כ"ז משך רצונו ית'
ומכללות המשכה והארה גדולה הזו האיר ה' והמשך
ממנה תולדותיה כיוצא בה וענפיה שהן תולדות
והמשכת האור מהאותיות והן הן חילופי אותיות
ותמורותיהן וברא בהן ברואים פרטים שבכל עולם
וכן האיר ה' עוד והמשך והוריד הארה דהארה דהארה
מהארות האותיו' וכן המשך עוד והוריד עד למטה
מטה בבחי' השתלשלות עד שנברא הדומם ממש
כאבנים ועפר ושמותיהן אבן ועפר הם חילופים דחילופים
כו' ותמורות דתמורות כו' כנ"ל:

צ

נשלם חלק שני

בעז"ה יתברך ויתעלה

לקוטי פירושים

כמאמר רז"ל שחקים שבו רחיים וכו': חגיגה יב, ב.
ושם עוד כו"כ פרטים שהשמיטם כאן!
והביאור בזה (ועוד דיוקים - כדלהלן) בקיצור:
הכוונה כאן להדגיש היחוד דכו"כ נבראים במאמר
אחד. ולכן: באמרו "נבראו בהן ז' רקיעים" אין צורך
להכפיל עוה"פ ולפרטם בשמותיהם.

השמיט "וילון" דאינו משמש כלום: - אין בו נבראים.
ואפילו לפי' התוס' דממנו אורה יוצאה - האור נברא וקיים
וכו' במאמר יהי אור ולא יהי רקיע (כדלעיל פי"א שגם אור דעתה - ולא רק הנברא ביום א' ונגנו - הוא ממאמר
יהי אור).

השמיט "רקיע שבו חמה ולבנה וכוכבים ומזלות קבועין" - כי חמה כו' הם ממאמר "יהי מאורות גו' ואת
הכוכבים".

בנוגע לשחקים מביא אדה"ז כל הארכיות "שבו רחיים" . לצדיקים" - דכאן מדבר ד"חיים וקיימים" גם
עתה - ולא רק בזמן ירידת המן, כדמוכח מתיבת "לצדיקים", ובירידת המן היו גם רשעים³ - וגם לגירסת הש"ס
ניחא⁴.

זיבול השמיט מיכאל אבל כותב וכו' (נוסף על טעם הפשוט - כי כמה תיבות נשמטו) - כי פלוגתא בנוגע

(8) ראה גם לעיל ע' שלז.

לקוטי פירושים

שכללות הרקיעים וכו': וי"ל הדיוק בזה - כי פרט הרקיע (דשחקים וכו') נברא ונתהוה משמו שיקראו לו בלה"ק (שחקים וכו'). עיין לעיל ספ"א.

(שם ע' 907 הנרה 5)

ופרטי הברואים שבו' רקיעים וכו': כולל הרקיע עצמו, כנ"ל.

(שם הנרה 6)

שכל אות הקודמת בצירוף . . היא העיקר: עפ"ז יובן ענין הר"ת ועד שאמרו חז"ל⁵ שהוא מן התורה.

(שם ע' 911)

למלאכים וי"א דבחישי נבראו ממאמר ועוף יעופף⁵. ומטעם זה השמיט גם מעון שבו כיתות של מלאכים כו'.

במכון השמיט עליית טללים כו' סופה כו' אש - כי כל אלו נבראו ביום א'⁶.

והשמיט ערבות שבו צדק כו' - שהן מדותיו של הקב"ה, ונשמתן של צדיקים וכו' - דהן ממאמר נעשה אדם, וכסא הכבוד - שהי' כבר⁷.

וגם בזה נראה עד כמה מדויק ל' התניא בחסר ויתיר וכו'. הפך בה והפך בה כו'.

(שם ע' 911)

(5) ב"ר פ"ג, ח. ובכ"מ. (6) חגיגה יב, א ובכ"מ. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ד. (7) פסחים נד, א.

(8) שבת קה, א.